

W Podziemnej Trasie Turystycznej droga się zaczyna,
Gdzie Punkt Informacji. Ponoć beczkę wina
Znaleźiono w podziemiach przy pracach badawczych.
Co to był za trunek! Dziś się nie uświadczy
Takich cudów, smaków, zabaw z dziewczętami...
Ale ciii! Godzina młoda, gońmy za skarbami!

Dziś budynki zobaczysz na widokówkach, zdjęciach pierwszej klasy
Przy wejściu do Podziemnej Turystycznej Trasy.
Stały tu sklepiki: metry sukna, rękawiczki, stroje
Kupowałem tu niegdyś dla małżonki swojej.

Początek i koniec targów znać dźwięk Ratuszowego D _ _ _ _ U.

Spójrz na Ratusz; siedzibę swoją w nim od wieków miały
Władze miasta. Dzisiejszy wspaniały
Gmach niepodobny jest do budowli, co tu niegdyś stała –
W większości drewniana i wyraźnie mała.
Zwróć uwagę na bryłę Ratusza. Oto masz przed sobą
Zabytek architektury, który jest ozdobą
Od kilkuset lat dla całego miasta. Stała tu w pierzei
(Która dziś, jak widać, wcale nie istnieje).
Czy wiesz, której ściany Rynku stróżował tu co dnia
Ciąg kamienic, o którym mowa? To strona zachodnia.

Ruszaj do budynku – numer już znasz jego!
Tak, to „szóstka”; właśnie w niej, Kolego,
Z XVII-wiecznych fundamentów piwnic skorzystano,
Gdy 100 lat później dom ten budowano.
Parter i piwnice zajęło Muzeum Etnograficzne w Rzeszowie;
Wiedz, że w nich sklepienia piękne, kolebkowe.

Pomnóż teraz ostatni wynik przez „2” – czy już policzone?
 $\underline{\quad} \times \underline{\quad} = \underline{\quad}$
 To numer następnej kamienicy – udaj się w jej stronę.
 Po drodze zagadka Cię czeka, skup się nieco na niej:
 Zagadniesz, czy mieszkali tu zamożni, czy biedni mieszkańcy?
 Liczba ³ $\underline{\quad}$ ⁴ $\underline{\quad}$ ⁵ $\underline{\quad}$ ⁶ $\underline{\quad}$ ⁷ $\underline{\quad}$ ⁸ $\underline{\quad}$ ⁹ $\underline{\quad}$ ⁰ $\underline{\quad}$ R i okien w domach status podkreślała
 Ich właścicieli – bogaczy; biedota za rynkiem mieszkała.

Mieszczanie osiedlali się głównie wokół Rynku.
W średniowieczu nie było z kamienia budynków;
Parterowe, z podcieniami, na słupach wsparte domy
Raczej z drewna nietrwałego bywały robione.
Te, które widzisz przed sobą, już później powstały,
Lecz piwnice od XV w. do dzisiaj dotrwały.

Kamienica nr 12 już przed Tobą; została wzniesiona
W XVII w.; potem podwyższona
I przebudowana. Ma sklepienia kolebkowe
W przestronnych piwnicach. Twarzą zwróć się do niej,

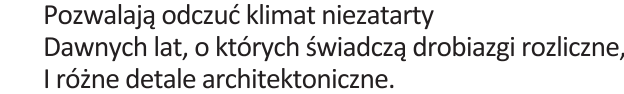

Po czym w lewo odlicz 10 kroków; skręć ponownie w lewo.
 Czas z południową zęnać się pierzeją –
 Teraz zmierzasz wzdłuż wschodniej strony Rynku.
 Stoją tu tylko trzy kamienice – spośród tych budynków
 Pierwszy wita Cię Hotel „Ambadorski”. Gmach ten datowany
 Jest na 2. połowę XVIII w., choć nadbudowany
 Był na starszych podstawach. Wzdłuż pierzei ruszaj,
 Znajdź „Rynek 15” i tyłem się ustaw
 Do niego. Czy widzisz już studnię?
 Idź do niej, zadanie Cię czeka nietrudne.

Zabytkowa studnia, co z siedemnastego
Pochodzi stulecia. Widoku lepszego
Na rynek próżno szukać! Na zasypaną w wieku XIX
Studnię natrafiono przypadkiem, podejmując wraz z tym
Faktem decyzję o jej odbudowie.
Odszukaj datę na chorągiewce (_ _ _ _ _), a ona Ci powie,
Kiedy z dawnych rycin odwzorowywano
Studnię przez Rzeszowian dzisiaj obleganą.

W czasach zagrożeń – tatarskich najazdów, kataklizmów,
wojen –
Studnia porzucała zwykłe funkcje swoje
I pełniła zgoła inną rolę; jaką – dowiesz się niebawem.
Czas teraz, byś zgłębił inną ważną sprawę,
A mianowicie – kupieckiej logistyki przed kilku wiekami.
Z braku magazynów bowiem piwnicami
Zadawała się trzeba było. Także „sklepy ziemne”
Miały tu swoje siedziby. W tej sieci tajemne
Korytarze ciągnęły się pod kamienicami,
Placem rynkowym oraz ulicami,
Do dziesięciu metrów w głąb ziemi sięgając
I kupieckim zapasom dobry klimat dając.
Nie groziły tu także pożary, złodziejcie, co na obce mienie
Pierwsi ostrzyli zęby. Także za ¹⁰CHR ¹⁶____N __E
Służyły piwnice ludziom, ratując im życie to przed
T____R____I,

A teraz spójrz na pomnik Tadeusza Kościuszki – poznasz część Rynku
Z oznaczeniem ważniejszych przy placu budynków.
Za pomnikiem południowa pierzeja ukrywa się skrzętnie,

W niej stoją najstarsze kamieniczki piękne.
(Za sobą masz północną ścianę rynku;
wschodnia – spójrz na lewo).

Przypatrz im się bliżej,
bo jednorodnego Wyglądu nie prezentują
te rzeszowskie domy.
Każdy ciąg kamienic w
innym postawiony
Artystycznym porządku.
Ornamenty, kształty

Czas odwiedzić garncarza, mojego kompana.
Kiedy targ na placu – zachwalał tu od samego rana
Swoje towary. Idź na róg rynku, pomiędzy dwa domy,
By znany Ci już 15 numer minąć z prawej strony;
W dół uliczką ruszaj. Po prawej w oddali
Wyobraź sobie miejsce, gdzie się spotykali
Garncarze z okolicy. Ich towary wszelkie
Można tu było dostać za grosze niewielkie.

Wyobraź to sobie, lecz idź w inną stronę:
W dół za Teatrem „Maska”; herb miasta wkrótce wyłoni
Na dwóch słupach pełnych ogłoszeń z Twojej lewej strony.
Historię oficjalnego herbu Ci opowiem; dziś na nim się mieści
Biały — — — — kawalerski na polu niebieskim.
Kiedyś tło jego czerwone być miało, tak jak narodowe
Barwy. O to historyczne, a więc naukowe
Dysputy w latach 20. tutaj rozgorzały.
Trwają one do dzisiaj tak jak dawniej trwały,
Choć w 1975 r. przywrócenie starego herbu miasta
Sprawiło, że kłótnia na chwilę przygasała.

Zapamiętaj kształt herbu, to znak w Twojej drodze.
Czas jednak na nowe wyzwania; w mig, na jednej nodze
Skręć za drugim słupem w lewo, następnie schodami
W dół ruszaj. Policz je dokładnie (); oto już przed nami
Budynek z pierwszą literą alfabetu;

Podejdź do niego, ustaw się doń przodem
I rachunek wykonaj prędko, mimochodem:
Liczba słupów z ogłoszeniami z liczbą schodów razem pomnożone
_____ × _____ = _____
Powiedz Ci, ile kroków zrobić w prawą stronę.

Odpowiedz na pytanie (z tablicy po stronie lewej)
Spogląda ono zresztą i w gmachu na Ciebie):
„Z czego murowano ową synagogę?” – toż to _____ **N**
racja!
Gdy odgadniesz, prędko pod literę wracaj.

Stojąc doń przodem, zerknij za róg nad nazwą ulicy;
Widzisz cyfrę __? Tyle kroków w lewo musisz tu odliczyć.
Doszedłeś do tablicy ku pamięci Żydów mordowanych
W czasie Holokaustu. Tekst nań wypisany
Uzupełnij, by dawał się odczytać zupełnie bez trudu:
„Bym mógł _____ i nocą opłakiwać zabitych, córn
mojego ludu”.

Synagoga Staromiejska powstała w 1610 r., a jej murowany, Gmach (plamkami cegieł z lekka przetykany),
Ma formę renesansową, na planie kwadratu.
W zachodnio-północnym rogu oblicze swe światu
Ukazuje małą z zębem gzymsu baszta –
Ku obronie grodu dzielnie tu wyrasta.

Stań tyłem do tablicy i spójrz w prawą stronę –
Widzisz wysokie latarnie, ciągiem ustawione?
Ostrożnie przejdź przez jezdnię, ku lampie ostatniej
Ruszasz. Po drodze z prawej strony na przestrzeń się natkniesz:
To dawny plac, gdzie groby i warsztat rzeźnika;
Stały dawniej; ot, historia taka...
Dziś samochodami zastawiono to miejsce. Popatrz, co wskazuje
Czubek ostatniej latarni – przy niej się znajdujesz.

To Synagoga Nowomiejska, która zbudowana
Została na przełomie XVII i XVIII w. z przyzwoleniem pana
Hieronima Andrzeja Lubomirskiego.
Dokumenty nazwisko architekta-Włocha, mistrza Belottiego
Wspominają także; był on w tamtych czasie
Budowniczym i projektantem synagogi właśnie.
Choć nie znamy daty świątyni oddania,
Wiemy, że do obrony także była używana.

Odwróć się doń tyłem i idź prosto drogą;
Nie schodź z niej do chwili, aż ujrzysz przed sobą
Rzeźbę, co kształtem ucho przypomina, i stań przed pomnikiem